



ISSN: 3060-4613



MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI



O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti



No5(4)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI



Elektron nashr. 496 sahifa,
18-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**



MUNDARIJA

O'quvchi yoshlarni muhandislik kasblariga yo'naltirishda xorij tajribasi.....	10
Maxamov X. T., Omondavlatova Sofiya Baxtiyor qizi	
2-sinf darslarida "4K" ko'nikmalarini shakllantirish: XXI asr savodxonligi poydevori	14
Jo'rayeva Nargiza O'ktamovna	
Ommaviy axborot vositalarining inson ruhiy salomatligiga ta'siri: empirik tadqiqot natijalari.....	18
Abdinazarova Bibixonim Rashid qizi	
Talabalar uchun amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda texnik loyihalarning o'rmi	23
Axmadaliyev Mansurbek Erkaboy o'g'li, Rejabov Jaloliddin Sadiq o'g'li	
Masalalarni modellashtirish metodi yordamida yechish yo'llari	28
B. B. Qarshiyev, Bekmuradov Bobur Toyloq o'g'li	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida elektron o'quv materiallaridan foydalanishning afzalliklari.....	34
Tog'aymurodova Marjona Yusuf qizi	
Raqamli ta'lim muhitida dizaynerlik faoliyatlarini rivojlantirishning zamonaviy metodlari.....	39
Satvoldiyeva Malaxatxon A'zamjanovna	
Metall va metallmas buyumlarga ishlov berish texnologiyasi fanidan amaliy dars mashg'ulotlarini raqamli texnologiyalar asosida o'qitish metodikasi	47
A. Safarov	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirish mezonlari.....	57
Xolmatov Doston Dilshod o'g'li	
7–8-sinf biologiya darslarida kompetensiyaviy yondashuvni takomillashtirish metodikasi	60
Xolmurodova Sarvinoz	
Zamonaviy adabiyotda lider ayol portreti va shaxsiy rivojlanish falsafasi.....	64
G'afforova Dildora Ergashevna	
Boshlang'ich sinf o'qish darslarida matn ustida ishlash metodikasini takomillashtirishning pedagogik asoslari.....	69
Yusupova Umida Zayniddin qizi	
Umumta'lim maktabida xalq hunarmandchiligi va badiiy loyihalashda kreativ yondashish texnologiyalarining mazmun-mohiyati.....	74
Shomirzayev Maxmatmurod Xuramovich, G'aniyeva Dilfuza A'lam qizi	
Oila muhitining raqamli tadbirkorlik motivatsiyasiga ta'siri: psixologik tahlil	78
Tursunov Lutfulla Sayfullayevich, Boyqobilova Sevinch Fazliddin qizi	
Maktab va muzeylar aloqadorligini ta'minlash asosida o'quvchilarni ma'naviy merosga hurmat ruhida tayyorlashning pedagogik texnologiyasi	81
Nizomxonova Nargizaposhsho Ekrixon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida produktiv o'qish malakasini shakllantirish.....	86
Xurramova Sojida Abdunazar qizi	
Oliy ta'lim tizimida liderlik kompetensiyalarini takomillashtirishning kompleks yondashuvlari.....	91
Risvayeva Charos Zaydilla qizi	
Sport sohasining ommaviyligi va inklyuzivligi	94
Z. N. Urunova, M. Jaborova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida psixologik muhitni swot-tahlil qilish va korreksiyalash	97
Sattorova Shirinoy San'atovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kognitiv kompetentligini rivojlantirishda integrativ yondashuv ..	100
Buvrayev Akram Rustam o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy nutqiga qo'yiladigan talablar	104
Xolmuminova Dilfuza Xolmamatovna	
O'qituvchining kasbiy faoliyatida ma'naviy-axloqiy fazilatlarining ahamiyati	107
Jumanazarova Dilnoza Umurzaqovna	



Hadislar yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilarida ma'naviy-axloqiy sifatlarni shakllantirish	111
<i>Akaboyeva Malika Raxmatovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mustaqil fikrlashga o'rgatish texnologiyasi	114
<i>Beshimova Muazzam Bahodirovna, To'lanboyeva Farangis Ibrohimjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ona tili fanini o'qitishda kreativlik qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari	117
<i>Xoliyeva Sevara Rustam qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda multimedia texnologiyalaridan foydalanish kompetensiyasini tarkib toptirish	122
<i>Narmatova Fotima Dilshod qizi</i>	
Organizing Physics Lessons in General Education Schools Based on Gamification Elements	127
<i>Y. A. Mamatokhunov, U. S. Ismoilov, M. A. Muxtorjonova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning samaradorligi....	129
<i>Meyliyeva Sevinch Bozor qizi</i>	
Anoreksiyasi va bulimiyaning psixologik determinantlari hamda klinik jihatlari	132
<i>Askarova Nargiza Abdivaliyevna, To'raqulova Sevinch Sattorjon qizi</i>	
Koxlear implantli bolalar fonematik eshituvini shakllantirish asosida tovush talaffuzini shakllantirish	136
<i>Bozorov Otabek Yo'lchi o'g'li, Yakubova Asalxon Ulug'bek qizi</i>	
Qisqa masofaga yuguruvchi yosh sportchilarning kuch va tezlik-kuch ko'rsatkichlarini rivojlantirishda yillik rejalashtirish samaradorligi	139
<i>Eshpulatov Jamshid Nuraliyevich</i>	
Разработка модуля автопрокторинга для платформ дистанционного обучения на основе компьютерного зрения и анализа активности пользователя	144
<i>Дустқобилов Акмал Бобомуродович</i>	
Определение нарушений академической честности на онлайн-экзаменах на основе компьютерного зрения: алгоритм и эффективность модуля камерaproctor	149
<i>Дустқобилов Акмал Бобомуродович, Маматов Исломбек Ильесович</i>	
Zamonaviy ta'limda sun'iy intellekt texnologiyalari: imkoniyatlar, muammolar va istiqbollar	154
<i>Delov To'liqin Erkinovich, Gulmirzayeva Zulayho Ko'klanboy qizi</i>	
Ijtimoiy tarmoqlarning talaba yoshlar psixologiyasiga ta'siri	160
<i>Saidakbarova Nigora Abduraxim qizi</i>	
Talabalarni ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlashning besh blokli pedagogik modeli	165
<i>Amonov Mirjon Namozovich</i>	
O'smirlarning raqamli texnologiyalarga qaramligi va uning psixologik salomatlikdagi o'rni	170
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Normamatova Aziza Ibroxim qizi</i>	
Qizlarda erta nikohning psixologik omillari va sabablari	174
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv motivlarini shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari	178
<i>Jumayeva Guzal Xayriddin qizi</i>	
Maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalarda barmoqlar harakati mashqlari asosida kichik motorika va harakat koordinatsiyasini rivojlantirish	183
<i>Mirzakarimov Yuldashboy Abdinabiyevich</i>	
Globalashuv sharoitida yoshlar tashkilotlari orqali milliy o'zlikni anglashni shakllantirishning pedagogik strategiyalari	187
<i>Axralova Marg'uba Akmalxanovna</i>	
Tarbiya fani asosida o'quvchilarda huquqiy kompetentlikni rivojlantirish imkoniyatlari	191
<i>Jumanova Xafiza Xoliqulovna</i>	
Zamonaviy ilmiy-texnika taraqqiyoti sharoitida texnologik ta'lim mazmunini STEM yondashuvi asosida integratsiyalash va talabalarning texnik fikrlash kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	196
<i>Imanov Baxtiyor Berdiyevich, Qulmamatova Xurshida Abduxamidovna, Barataliyeva Nasiba Maxmadaminovna</i>	
Ijodiy kompetensiyalarni shakllantirishga yo'naltirilgan o'quv jarayonining mazmuniy ta'minoti	202
<i>Kubayeva Mavluda Baxtiyor qizi</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	The Influence of a Competency-Based Approach on Educational Quality in Physics Instruction 205 <i>A. Xakimov, Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, M. A. Ne'matova</i>
	Umumta'lim maktablarida o'quvchilarning ekologik savodxonligini shakllantirishning amaliy holati 208 <i>Majitov Turg'unali Anvar o'g'li</i>
	Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilariga ingliz tilini o'rgatishning pedagogik va psixologiyistik xususiyatlari 214 <i>Ismoilova Muattar Ilyosovna</i>
	Sharq mutafakkirlarining yoshlarni mehnat va kasb-hunarga o'rgatish bo'yicha qarashlari 219 <i>Alqarov Qodir Xoimatovich, Irmatov Pirmuhammad Normat o'g'li</i>
	Metallar mavzusini interfaol metodlar asosida o'qitish orqali o'quvchilar kreativligini oshirish 222 <i>Murodova Sayyora Qanoatovna</i>
	Moliyaviy terminlarni tarjima qilishning metodologik muammolari 226 <i>Norboeva Dilafuz Djumaqulovna, Suvonov Ozodbek Jamshid o'g'li</i>
	Oliy ta'lim muassasalarida yakuniy nazorat jarayonlarini sun'iy intellekt texnologiyalari asosida tashkil etishning afzalliklari 230 <i>Abdunabiyeva Kamola Mansurovna</i>
	Pedagogik ta'limda AI-tutor texnologiyalaridan foydalanish: o'zaro ta'sir mexanizmi va samaradorlik tahlili 236 <i>Abdunabiyeva Maftunaxon Solijon qizi</i>
	Talabalarda prokrastinatsiyani kamaytirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari 240 <i>Kozimov Sayfullah Maxammadjon o'g'li</i>
	Kompetensiyaviy yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faoliyatini rivojlantirish 245 <i>Raximov Zokir Toshmirovich</i>
	Yosh voleybolchilarning umumiy va maxsus jismoniy tayyorgarliklarini oshirishning pedagogik asoslari 249 <i>Temirov Shoirbek Raimjonovich</i>
	Oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv jarayonlari mexanizmlarini takomillashtirish 253 <i>Kimsanova Rahnamo Solijonovna</i>
	Milliy kurash vositasida yoshlarning irodaviy sifatlarini rivojlantirish 257 <i>Muratov Muzaffar Shermamatovich</i>
	Xavotirlanish muammosining psixologik-pedagogik adabiyotlarda o'rganilganligi va o'smirlik davrining psixologik xususiyatlari 261 <i>Mutalibjonov Nurillo Iroiljon o'g'li</i>
	Bo'lajak pedagoglarda kreativ tafakkurni rivojlantirishning innovatsion va refleksiv asoslari 264 <i>Oblayeva Lobar Erdonovna</i>
	STEM Education Technology: Physics Teaching Methodology and Future Innovations 268 <i>Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, Odinakhon Sotvoldiyeva Abdumannob qizi</i>
	Mustaqil ta'limni tashkil etishning nazariy asoslari 272 <i>Qurbonova Buzaynab Nurmuxammadiyevna</i>
	Maktabgacha tarbiya yoshda bolalar kognitiv sohasining tadqiq qilinishi 276 <i>Raxmonova Shaxrizoda Laziz qizi</i>
	Modernization of Physics Teaching Methodology Based on Stream Integration in Vocational Schools 279 <i>S. Z. Zaynobiddinov, Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, Z. M. Orifjonova</i>
	Cultural Competence as a Core Component of Foreign Language Teaching: Theoretical Foundations and Pedagogical Integration 282 <i>Shahlo Obidova</i>
	Pedagogika oliy ta'lim muassasalarida talabalarning akmeologik madaniyatini rivojlantirishda ART-pedagogik texnologiyalardan foydalanish 286 <i>Shodmonova Shoira Saidovna, Sharifova Dildora Shavkiddin qizi</i>
	Talabalarning to'garak mashg'ulotlari orqali ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish yo'llari 290 <i>Turakulova Feruza Mamadoli qizi</i>



Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ona tili fanini o'qitishda kreativlik qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari	294
<i>Xoliyeva Sevara Rustam qizi</i>	
Texnologiya darslarida raqamli texnologiyalar vositasida o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	298
<i>Xudoyberdiyeva Nilufar Raximqulovna</i>	
Umumta'lim maktablari musiqa darslarida media-kontentlardan foydalanib o'quvchilarda estetik didni shakllantirish.....	302
<i>Xudoyqulov Asilbek Aziz o'g'li</i>	
Педагогические стратегии профилактики раннего профессионального выгорания у студентов-медиков (в условиях высокой информационной нагрузки)	305
<i>Асророва Мафтунабегим Махаммадризо кизи</i>	
Формирование самоотношения у подростков, переживших насилие	308
<i>Кушакова Наргиза Исламбаевна, Азаркова Миланика Дмитриевна</i>	
Изучение развития эпистемических знаний у учащихся 5-го класса в педагогико-психологической литературе.....	311
<i>Нехочина Лола Шахобиддиновна</i>	
Когнитивные уровни читательской деятельности в заданиях PIRLS: типология, процессы понимания и система оценивания.....	314
<i>Нуруллаева Шахло Уктамовна, Александра Валерьевна Шаркова</i>	
Oila tushunchasi uning ijtimoiy ahamiyati haqida sharq mutafakkirlarining qarashlari.....	321
<i>Shokirov Xolida O'rozboq qizi, Abdurashidova Sarvinoz Akrom qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sog'lom turmush tarzi madaniyatini shakllantirishda zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalarining uyg'unligi	325
<i>Bekmirzayev Shavkat Olim o'g'li</i>	
Global ta'lim tendensiyalari asosida maktabgacha ta'lim mazmunini transformatsiyalash mexanizmlari	329
<i>Haqqiyeva Fotima Olimjonovna</i>	
O'zbekiston mustaqillik taraqqiyotining turli bosqichlarida ta'lim paradigmalarining evolyutsion tahlili	333
<i>Usmonov Salohiddin Dushan o'g'li, Sayfullayeva Parvina</i>	
Malaka oshirish tizimida o'qituvchi-pedagoglarning hamkorlikka asoslangan yondashuvining ilmiy ahamiyati.....	338
<i>Sobirova Lobar Raximovna</i>	
Qutqaruvchilarning maxsus jismoniy tayyorgarligini oshirishda ilmiy-metodologik yondashuvning ahamiyati	343
<i>Abdunosir Abdurasulovich G'afurov</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq buzilishi kamchiliklarini bartaraf etishda pedagogik yondashuv	347
<i>To'rayeva Dilbar, Zulayxo Nazarova</i>	
Maktabgacha ta'limga qo'yiladigan davlat talablarining mazmun-mohiyati	350
<i>Samadova Mahliyo, Zulayxo Nazarova</i>	
Harakatli o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish	354
<i>Yaxyayeva Sojida Abduraximovna, Mustafayeva Dilfuza Jumanovna</i>	
Multimodal yondashuv asosida talabalarning ekologik kompetensiyalarini takomillashtirish tizimining ahamiyati.....	358
<i>O'sarova Muborak Fahriddinovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida o'quv faoliyati samaradorligini monitoring qilish tizimini loyihalashning tashkiliy-pedagogik asoslari.....	362
<i>Kurbanov Dilmurat Marupjanovich</i>	
Shaxs kamolotida ijtimoiy moslashuv va ma'naviy tarbiyaning ahamiyati	367
<i>Nazira Axmadjonovna Dadaboyeva</i>	
Individual yondashuv asosida maktab o'quvchilarida raqamli o'rganish ko'nikmalarini shakllantirish va raqamli texnologiyalar integratsiyasi	371
<i>Xaydarova Zilola Normurodovna, Hasanov Samir Xayrulloevich</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Tasviriy san'at mashg'ulotlarida differensial yondashuvning psixologik-pedagogik asoslari 375 Bekmuratova Shoxida Ne'matjonovna
	Onlayn muloqot strategiyalarining talaba kommunikativ kompetensiyasiga ta'siri 379 Davlatova Ra'no Haydarovna, Islomova Shahlo Madat qizi
	Ajrim yoqasidagi oilalarni ijtimoiy-psixologik reabilitatsiya qilish mexanizmlarini takomillashtirish 385 Tojibayeva Nargiza Keldibekovna
	Raqamli muhitda yolg'izlik fenomenining nazariy tahlili 389 Turg'unboeva Nodira Baxtiyor qizi
	Психологические последствия буллинга для личности подростка и его социализации 392 Амирова Луиза Маратовна
	Ta'lim jarayonida onlayn so'rov va refleksiya texnologiyalarining didaktik samaradorligi: nazariy va empirik tahlil 395 Majidov Anvar Tuychiyevich
	Влияние семейных кризисов на развитие личности 399 Туракулова И. Х.
	Комплексный подход к профилактике нарушений осанки у детей дошкольного возраста 403 Хасанова Галина Мамутовна
	Talabalarda milliy qadriyatlar asosida kasbiy kompetentlikni shakllantirishning psixologik-pedagogik texnologiyasi mazmuni 407 Xudoyqulova Zarifa Ummatqulovna
	Intellectual axborot tizimlari asosida ta'lim boshqaruvini avtomatlashtirish 413 Ernazarov Zohid Nazarovich
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari 418 Shaxnoza Allaberganova
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirishning nazariy-metodologik va falsafiy asoslari 421 Aknur Junisova
	Pedagogical Strategies for Forming Social Responsibility and Active Citizenship Competence in Primary Education 425 Aknur Zhunisova
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy xavf turlarini tasniflash va ekotizimli yondashuv asosida diagnostika qilishning pedagogik imkoniyatlari 430 Manzura Qosmuratova
	Raqamli pedagogika va interaktiv innovatsiyalar asosida xorijiy til o'qitish: yangi ufqlar va ta'lim samaradorligi 437 Jumayeva Gulxan Amrullayevna
	Principles of Multilevel Assessment in Speaking 441 Billayeva Shohida Dilshod qizi
	Ingliz tili mutaxassslarining uslubiy kompetensiyasi va kommunikativ-metodik kompetensiyasi masalalari muammolari 444 Azimova Maxfuza Hasanovna
	Sun'iy intellektning ta'limda qo'llanilishi va talabalar qadriyatlar tizimi rivojlanishiga ijtimoiy-psixologik ta'siri 448 Boboyev Xamdani Ataxanovich
	Muloqot: shifokor va bemor muloqotining psixologik xususiyatlari 451 Isroilova O'g'lioy Isroil qizi, Davronov Abdurahob Turg'unboev o'g'li
	Bo'lajak o'qituvchilarni web lohiyalar va axborotlashgan ta'limdan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirishning asosiy xususiyatlari 454 Jo'rayev Qo'ldoshjon Ismatullo o'g'li
	Maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlari 460 Mirzaolimova Munira



Raqamli ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etishning nazariy asoslari.....	465
<i>Musayev Ashurali Shamshidinovich</i>	
Ona tili ta'limida kreativ salohiyatni rivojlantirishning faoliyatli xususiyatlari.....	469
<i>Qurbonova Oysha Beknazarovna, Qo'yliyeva Gulshoda Baxtiyor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirishda zamonaviy jahon ta'lim texnologiyalarining ahamiyati.....	472
<i>Sagdatdinova Maftuna Nuratdin qizi</i>	
Ikkinchi jahon urushi davrida front ortida o'zbek xotin-qizlarining qahramonliklari (1941–1945).....	475
<i>Saidova Iroda Xursandovna</i>	
Maktab menejmenti: ma'muriy boshqaruvdan inson kapitalini rivojlantirishga o'tish.....	479
<i>Tursunpo'latov Farxodjon Xoshimjon o'g'li</i>	
Jismoniy tarbiya tizimida jismoniy tayyorgarlik sinovlari orqali salomatlikni baholashning kompleks yondashuvi	485
<i>Usmonov Mansur Qurbonmurotovich</i>	
Kredit modul tizimida bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining fasilitatorlik kompetensiyalarini takomillashtirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari.....	489
<i>Xamidova Sabrina Abduvahob qizi</i>	



BO'LAJAK O'QITUVCHILARNI WEB LOHIYALAR VA AXBOROTLASHGAN TA'LIMDAN FOYDALANISH KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHNING ASOSIY XUSUSIYATLARI

Jo'rayev Qo'ldoshjon Ismatullo o'g'li
Buxoro davlat pedagogika instituti, p.f.f.d. (PhD)

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo'lajak o'qituvchilarda web-loyihalar va axborotlashgan ta'lim muhitidan samarali foydalanish ko'nikmalarini shakllantirishning didaktik xususiyatlari tahlil qilingan. Tadqiqotda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rnini, web-loyihalar asosida o'quv faoliyatini tashkil etishning pedagogik imkoniyatlari hamda bo'lajak pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish masalalari yoritilgan. Shuningdek, innovatsion pedagogik texnologiyalar, interaktiv metodlar va elektron ta'lim resurslaridan samarali foydalanish orqali ta'lim sifati hamda samaradorligini oshirish omillari asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: web-loyihalar, axborotlashgan ta'lim muhiti, pedagogik texnologiyalar, didaktik shart-sharoitlar, raqamli kompetensiya, innovatsion ta'lim, elektron ta'lim resurslari.

Abstract: This article analyzes the didactic features of developing future teachers' skills in the effective use of web projects and information-based educational environments. The study highlights the role of modern information and communication technologies in the educational process, the pedagogical opportunities for organizing learning activities based on web projects, and the issues related to the development of digital competencies among future teachers. In addition, the factors contributing to the improvement of the quality and effectiveness of education through the use of innovative pedagogical technologies, interactive methods, and electronic educational resources are substantiated.

Key words: web projects, information-based educational environment, pedagogical technologies, didactic conditions, digital competence, innovative education, electronic educational resources.

Аннотация: В данной статье проанализированы дидактические особенности формирования у будущих учителей навыков эффективного использования веб-проектов и информационно-образовательной среды. В исследовании раскрываются роль современных информационно-коммуникационных технологий в образовательном процессе, педагогические возможности организации учебной деятельности на основе веб-проектов, а также вопросы развития цифровых компетенций будущих педагогов. Кроме того, обоснованы факторы повышения качества и эффективности образования посредством использования инновационных педагогических технологий, интерактивных методов и электронных образовательных ресурсов.

Ключевые слова: веб-проекты, информационно-образовательная среда, педагогические технологии, дидактические условия, цифровая компетентность, инновационное образование, электронные образовательные ресурсы.

KIRISH

Bugungi kunda dunyo ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar va axborot-kommunikatsiya vositalarining jadal rivojlanishi ta'lim jarayonini modernizatsiya qilishning muhim omiliga aylanmoqda. Ayniqsa, oliy ta'lim tizimida bo'lajak o'qituvchilarni zamonaviy web texnologiyalar, elektron ta'lim resurslari hamda axborotlashgan ta'lim muhitidan samarali foydalanishga tayyorlash dolzarb pedagogik masala sifatida e'tirof etilmoqda. Ta'lim jarayonining axborotlashuvi nafaqat bilim berish sifatini oshirish, balki talabalarning mustaqil fikrlashi, kreativ yondashuvi, axborot bilan ishlash madaniyati va raqamli kompetensiyalarini rivojlantirishga ham xizmat qiladi.

O'zbekiston Respublikasida ham ta'lim tizimini raqamlashtirish, pedagog kadrlarning zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish kompetensiyalarini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-sonli "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi to'g'risida"gi Farmonida oliy ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, elektron ta'lim resurslarini yaratish hamda maso-



faviy ta'lim tizimini takomillashtirish vazifalari belgilab berilgan. Mazkur konsepsiyada pedagog kadrlarning axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish bo'yicha kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilgan.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-sonli "Raqamli O'zbekiston - 2030" strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Farmoni mamlakatda raqamli iqtisodiyot va raqamli ta'lim muhitini shakllantirishning muhim huquqiy asoslaridan biri bo'ldi. Ushbu strategiyada ta'lim tizimiga innovatsion texnologiyalarni joriy qilish, elektron platformalarni rivojlantirish hamda yoshlarning raqamli bilim va ko'nikmalarini oshirish asosiy vazifalar sifatida belgilangan.

Ta'lim jarayonida web-loyihalardan foydalanish bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini oshirishda samarali vosita hisoblanadi. Web-loyihalar orqali talabalar internet resurslari bilan ishlash, elektron taqdimotlar yaratish, masofaviy platformalarda hamkorlik qilish va raqamli ta'lim mahsulotlarini ishlab chiqish kabi amaliy ko'nikmalarga ega bo'ladilar. Shu bilan birga, web texnologiyalar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini rivojlantirish, tanqidiy va kreativ fikrlash kompetensiyalarini shakllantirish imkonini beradi.

Mazkur maqolada bo'lajak o'qituvchilarni web-loyihalar va axborotlashgan ta'limdan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirishning didaktik shart-sharoitlari, pedagogik imkoniyatlari hamda ta'lim samaradorligini oshirishdagi o'rni ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, bo'lajak pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi innovatsion yondashuvlar va metodik tavsiyalar yoritiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bo'lajak o'qituvchilarni web-loyihalar va axborotlashgan ta'lim muhitidan foydalanishga tayyorlash masalasi pedagogika va axborot texnologiyalari sohasida olib borilayotgan ilmiy tadqiqotlarning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu yo'nalishda mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan ta'limni axborotlashtirish, raqamli pedagogika, web texnologiyalar va innovatsion ta'lim metodlari bo'yicha qator ilmiy izlanishlar amalga oshirilgan.

Pedagogik texnologiyalar va zamonaviy ta'lim metodlari bo'yicha O'zbekiston olimlari orasida N.A. Muslimov, N. Saidahmedov, O'. Tolipov va M. Usmonboyevalarning ilmiy ishlari muhim ahamiyat kasb etadi.

N.A. Muslimov o'z tadqiqotlarida pedagogik kompetentlikni shakllantirish jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini rivojlantirishning muhim omili ekanligini ta'kidlaydi. Olimning fikricha, zamonaviy pedagog nafaqat nazariy bilimlarga, balki raqamli texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalariga ham ega bo'lishi zarur.

N. Saidahmedovning pedagogik texnologiyalar bo'yicha olib borgan tadqiqotlarida interaktiv metodlar, innovatsion yondashuvlar va ta'lim samaradorligini oshirish masalalari keng yoritilgan. Tadqiqotchining fikriga ko'ra, ta'lim jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlashi va ijodiy faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

O'. Tolipov va M. Usmonboyevalar esa pedagogik texnologiyalarni amaliyotga tatbiq etish mexanizmlarini tahlil qilib, elektron ta'lim resurslaridan foydalanishning didaktik imkoniyatlarini asoslab berganlar.

Xorijiy olimlardan E.S. Polat ta'lim tizimida axborot va kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning nazariy asoslarini ishlab chiqqan. Uning ilmiy qarashlarida masofaviy ta'lim, elektron ta'lim platformalari va web texnologiyalar asosida tashkil etilgan o'quv faoliyatining pedagogik afzalliklari yoritilgan. Tadqiqotchi web-loyihalar o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini rivojlantirishda samarali vosita ekanligini qayd etadi.

I.V. Robertning ilmiy ishlari ta'limni axborotlashtirishning metodologik asoslariga bag'ishlangan bo'lib, unda axborotlashgan ta'lim muhitining didaktik imkoniyatlari keng tahlil qilingan. Olimning fikriga ko'ra, axborot texnologiyalaridan foydalanish ta'limning individuallashuvi va interaktivligini ta'minlaydi hamda o'qituvchi va talaba o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytiradi.

Shuningdek, UNESCO tomonidan ishlab chiqilgan "ICT Competency Framework for Teachers" hujjatida o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirishning xalqaro standartlari belgilangan. Ushbu konsepsiyada pedagoglarning axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, elektron resurslarni yaratish va raqamli ta'lim muhitida samarali faoliyat yuritish kompetensiyalariga ega bo'lishi zarurligi ta'kidlangan.

So'nggi yillarda olib borilgan ilmiy tadqiqotlarda web-loyihalar asosida o'qitish metodikasining samaradorligi ham alohida o'rganilmoqda. Tadqiqotlar natijalariga ko'ra, web texnologiyalar yordamida tashkil etilgan ta'lim jarayoni talabalarni mustaqil izlanishga undaydi, jamoaviy hamkorlikni rivojlantiradi hamda ularning raqamli savodxonligini oshiradi. Ayniqsa, blended learning, flipped classroom va masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Tahlil qilingan ilmiy adabiyotlar shuni ko'rsatadiki, bo'lajak o'qituvchilarning web-loyihalar va axborotlashgan ta'limdan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish masalasi bugungi kunda dolzarb pedagogik muammo sifatida tadqiq etilmoqda. Biroq pedagogika oliy ta'lim muassasalarida ushbu jarayonning didaktik shart-sharoitlarini takomillashtirish, web texnologiyalarni amaliy faoliyatga integratsiya qilish hamda raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish metodikasini yanada chuqurroq o'rganish zarurati mavjud.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Hozirgi davrda ta'lim tizimining raqamlashtirilishi va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi pedagogik faoliyat mazmunini tubdan o'zgartirmoqda. Zamonaviy jamiyatda o'qituvchidan nafaqat o'z fanini mukammal bilish, balki web texnologiyalar, elektron ta'lim resurslari va axborotlashgan ta'lim muhitidan samarali foydalanish kompetensiyalariga ega bo'lish ham talab etilmoqda. Shu sababli bo'lajak o'qituvchilarni web-loyihalar asosida ishlashga tayyorlash hamda ularda axborotlashgan ta'limdan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish pedagogika nazariyasi va amaliyotining dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi.

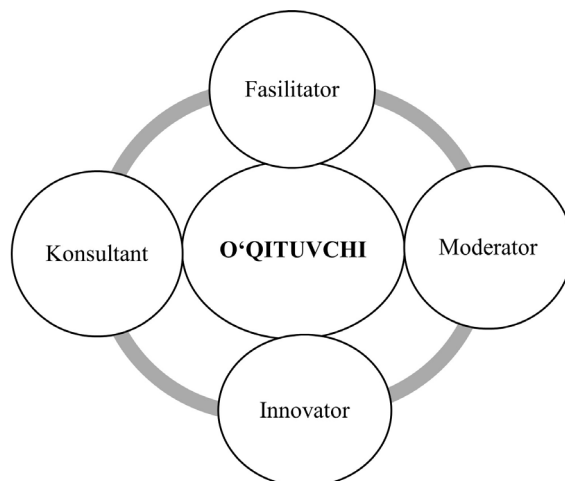
Axborotlashgan ta'lim - bu ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan, elektron resurslardan, internet platformalaridan va multimedia vositalaridan foydalanishga asoslangan pedagogik tizimdir. Ushbu tizim ta'limning interaktivligini, individualligini va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Web-loyihalar esa internet texnologiyalari asosida tashkil etiladigan, o'quvchilarning mustaqil va ijodiy faoliyatini rivojlantirishga qaratilgan ta'lim shakllaridan biri bo'lib, u talabalarni axborotni izlash, qayta ishlash, tahlil qilish va taqdim etishga o'rgatadi.

Bo'lajak o'qituvchilarda web-loyihalar va axborotlashgan ta'limdan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirishning asosiy didaktik shart-sharoitlaridan biri zamonaviy axborot-ta'lim muhitini yaratish hisoblanadi. Ta'lim muassasasida internet tarmoqlari, elektron kutubxonalar, multimedia vositalari, virtual laboratoriyalar va masofaviy ta'lim platformalarining mavjudligi talabalar uchun qulay pedagogik muhitni shakllantiradi. Bunday muhitda talabalar raqamli texnologiyalar bilan ishlash jarayonida nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Shuningdek, web texnologiyalar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Xususan, loyiha metodi, blended learning, flipped classroom, STEAM yondashuvi va interaktiv metodlar talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ushbu metodlar orqali bo'lajak o'qituvchilar axborotni mustaqil izlash, web resurslar yaratish, elektron taqdimotlar tayyorlash hamda jamoaviy faoliyatni tashkil etish ko'nikmalarini egallaydilar.

Didaktik shart-sharoitlarning yana biri - motivatsion muhitni shakllantirishdir. Talabalarda web-loyihalar va raqamli texnologiyalarga nisbatan qiziqish uyg'otish ularning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Shu maqsadda ta'lim jarayonida amaliy mashg'ulotlar, treninglar, seminarlar, web dasturlash bo'yicha loyihalar va innovatsion tanlovlardan foydalanish maqsadga muvofiqdir. Bu esa talabalarni ijodiy fikrlashga, mustaqil izlanishga va zamonaviy texnologiyalar bilan ishlashga undaydi.

Bo'lajak o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish ham mazkur jarayonning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Raqamli kompetensiya axborotni izlash, saralash, tahlil qilish, elektron resurslar yaratish, internet platformalarida ishlash va onlayn kommunikatsiyani tashkil etish kabi ko'nikmalarni o'z ichiga oladi. Zamonaviy pedagog o'quv jarayonida multimedia vositalari, elektron ta'lim platformalari va web texnologiyalaridan foydalana olishi, shuningdek, ta'lim jarayonini innovatsion yondashuvlar asosida tashkil eta bilishi lozim.



1-rasm: Axborotlashgan ta'lim muhitida o'qituvchining roli



Web-loyihalardan foydalanish bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini oshirishda samarali vosita hisoblanadi. Chunki bunday loyihalar talabalarni amaliy faoliyatga jalb etadi, ularning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantiradi hamda jamoaviy hamkorlik ko'nikmalarini shakllantiradi. Shu bilan birga, web-loyihalar orqali talabalar ta'lim jarayonida uchraydigan muammolarni mustaqil hal qilish, axborot bilan ishlash va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash tajribasiga ega bo'ladilar.

Axborotlashgan ta'lim muhitida o'qituvchining roli ham o'zgaradi. Zamonaviy pedagog faqat bilim beruvchi emas, balki fasilitator, moderator, konsultant va innovator sifatida faoliyat yuritadi. Bu esa o'qituvchidan doimiy ravishda o'z ustida ishlashni, yangi pedagogik va axborot texnologiyalarini o'zlashtirishni talab qiladi. Shu sababli pedagogika oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilarni raqamli pedagogika asosida tayyorlash dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Demak, bo'lajak o'qituvchilarni web-loyihalar va axborotlashgan ta'limdan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish uchun zamonaviy axborot-ta'lim muhitini yaratish, innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash, mustaqil ta'lim faoliyatini rivojlantirish va raqamli kompetensiyalarni shakllantirish muhim didaktik shart-sharoitlar hisoblanadi. Mazkur omillar bo'lajak pedagoglarning kasbiy tayyorgarligini oshirish, ta'lim sifatini yaxshilash hamda zamonaviy raqamli jamiyat talablariga mos mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi.

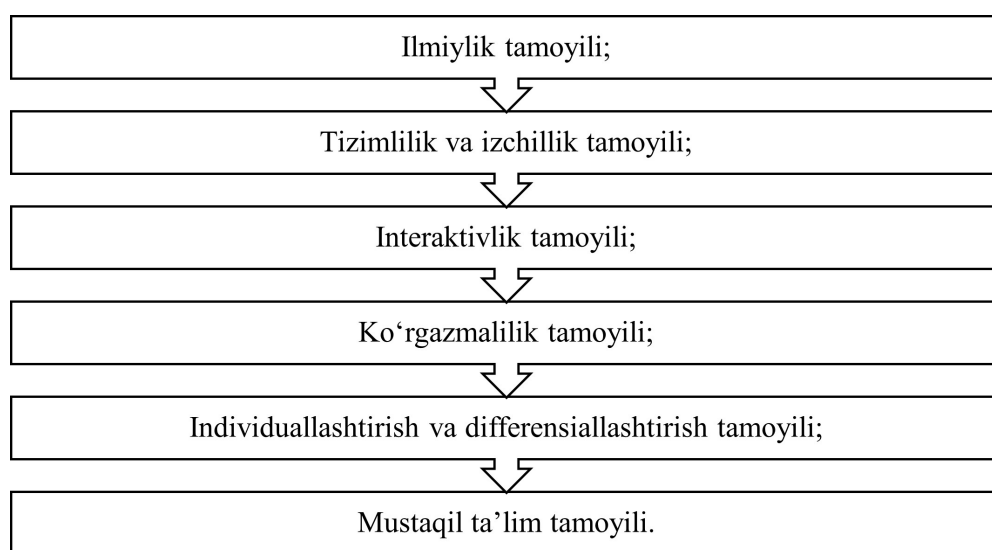
TAHLIL VA NATIJALAR

Bo'lajak o'qituvchilarning web-loyihalar va axborotlashgan ta'limdan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish jarayoni pedagogik, psixologik va texnologik omillarning o'zaro integratsiyasi asosida amalga oshiriladi. Ushbu jarayonning samaradorligi, avvalo, ta'limning mazmuni, metodlari, vositalari va tashkiliy shakllarining zamonaviy raqamli muhit talablariga mos ravishda tashkil etilishiga bog'liqdir. Shuning uchun ham pedagogika oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda raqamli pedagogika elementlarini o'quv jarayoniga keng joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy web texnologiyalar ta'lim jarayonini tashkil etishda keng imkoniyatlar yaratadi. Jumladan, Google Classroom, Moodle, Edmodo, Zoom, Microsoft Teams kabi platformalar o'quv materiallarini elektron shaklda taqdim etish, masofaviy muloqotni tashkil qilish, topshiriqlarni nazorat qilish va baholash imkonini beradi. Ushbu platformalardan foydalanish bo'lajak o'qituvchilarning raqamli savodxonligini oshirish bilan bir qatorda, ularning pedagogik faoliyatni innovatsion asosda tashkil etish kompetensiyalarini ham rivojlantiradi.

Web-loyihalar asosida ta'limni tashkil etish konstruktivistik yondashuvga asoslanadi. Mazkur yondashuvga ko'ra, talaba bilimni tayyor holda olmaydi, balki mustaqil izlanish, amaliy faoliyat va hamkorlik jarayonida o'zlashtiradi. Web-loyihalar esa talabalarning faol ishtirokini ta'minlab, ularda tahliliy fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal etish va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini shakllantiradi. Ayniqsa, jamoaviy web-loyihalar kommunikativ kompetensiyalarni rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi.

Pedagogik nuqtai nazardan, web-loyihalar asosida ta'limni tashkil etish quyidagi didaktik tamoyillarga tayanadi:



2-rasm: Web loyihalar asosida ta'limni tashkil etishdagi didaktik tamoyillar

Mazkur tamoyillar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni talabalarni faol o'quv subyekti sifatida shakllantiradi va ularning bilim olish motivatsiyasini kuchaytiradi.

Bo'lajak o'qituvchilarning web texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishda elektron ta'lim resurslari muhim o'rin tutadi. Elektron darsliklar, video ma'ruzalar, virtual laboratoriyalar, multimedia taqdimotlari va interaktiv topshiriqlar ta'lim mazmunining vizualligini oshirib, murakkab mavzularni oson o'zlashtirish imkonini beradi. Shu bilan birga, elektron resurslar talabalarning mustaqil ta'lim olish faoliyatini qo'llab-quvvatlaydi va ularda axborot bilan ishlash madaniyatini shakllantiradi.

Raqamli ta'lim muhitida kiberxavfsizlik va axborot madaniyatiga rioya qilish ham muhim pedagogik omillardan biridir. Bo'lajak o'qituvchilar internet resurslaridan foydalanishda axborot xavfsizligi qoidalariga amal qilish, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va internet etikasi me'yorlarini bilishlari zarur. Chunki zamonaviy ta'lim jarayonida pedagogning raqamli madaniyati ta'lim sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Bugungi kunda sun'iy intellekt, bulutli texnologiyalar va mobil ilovalar ham ta'lim jarayoniga keng kirib kelmoqda. Bu esa bo'lajak o'qituvchilarning zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash kompetensiyalarini yanada rivojlantirishni talab qiladi. Ayniqsa, sun'iy intellekt asosida ishlovchi ta'lim platformalari individual ta'lim trayektoriyalarini yaratish, o'quvchilar bilimni avtomatik tahlil qilish va ta'lim samaradorligini oshirish imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

Shuningdek, axborotlashgan ta'lim muhitida reflektiv yondashuv ham muhim ahamiyatga ega. Talabaning o'z faoliyatini tahlil qilishi, kamchiliklarini aniqlashi va mustaqil ravishda rivojlanishga intilishi uning kasbiy kompetentligini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi. Web-loyihalar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayonida talabalar o'z faoliyati natijalarini elektron portfolio, blog yoki web-sahifalar orqali namoyish qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Demak, bo'lajak o'qituvchilarni web-loyihalar va axborotlashgan ta'limdan foydalanishga tayyorlash kompleks pedagogik jarayon bo'lib, u zamonaviy didaktik yondashuvlar, innovatsion texnologiyalar va raqamli kompetensiyalar integratsiyasiga asoslanadi. Mazkur jarayonning samarali tashkil etilishi ta'lim sifatini oshirish, pedagoglarning kasbiy mahoratini rivojlantirish hamda raqamli jamiyat talablariga javob bera oladigan malakali mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ta'lim tizimini raqamlashtirish jarayonida bo'lajak o'qituvchilarni web-loyihalar va axborotlashgan ta'limdan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Ta'lim jarayoniga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish o'quv faoliyatining samaradorligini oshirish, ta'limning interaktivligini ta'minlash hamda talabalarning mustaqil va kreativ fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish imkonini beradi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, bo'lajak o'qituvchilarning web texnologiyalar bilan ishlash kompetensiyalarini rivojlantirish uchun zamonaviy axborot-ta'lim muhitini yaratish, innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash, mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etish va raqamli kompetensiyalarni shakllantirish muhim didaktik shart-sharoitlar hisoblanadi. Ayniqsa, web-loyihalar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni talabalarning axborotni izlash, tahlil qilish, qayta ishlash va elektron shaklda taqdim etish ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi.

Shuningdek, axborotlashgan ta'lim muhitida o'qituvchining pedagogik faoliyati ham yangi mazmun kasb etadi. Zamonaviy pedagog nafaqat bilim beruvchi, balki fasilitator, moderator, konsultant va innovator sifatida faoliyat yuritishi zarur. Bu esa bo'lajak o'qituvchilardan zamonaviy raqamli texnologiyalarni chuqur o'zlashtirishni, ularni pedagogik faoliyatga integratsiya qilishni hamda ta'lim jarayonida samarali qo'llay bilishni talab etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida: PF-5847-son Farmon. 2019-yil 8-oktabr. - Toshkent.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. "Raqamli O'zbekiston - 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida: PF-6079-son Farmon. 2020-yil 5-oktabr. - Toshkent.
3. Muslimov N.A. Pedagogik kompetentlik va kasbiy tayyorgarlik asoslari. - Toshkent: Fan, 2017. - 256 b.
4. Saidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar. - Toshkent: Moliya, 2018. - 320 b.
5. Tolipov O., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. - Toshkent: Fan va texnologiya, 2019. - 280 b.
6. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. - Toshkent: Iste'dod, 2017. - 240 b.
7. Uzakov X.Q. Ta'limda raqamli texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar. - Toshkent, 2021. - 198 b.
8. Роберт И.В. Информационные технологии в образовании. - Москва: Академия, 2016. - 352 с.
9. Полат Е.С. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования. - Москва: Академия, 2018. - 368 с.



10. Хуторской А.В. Педагогическая инноватика. - Москва, 2019. - 410 с.
11. UNESCO. ICT Competency Framework for Teachers. - Paris: UNESCO Publishing, 2018. - 64 p.
12. Anderson J. ICT Transforming Education: A Regional Guide. - Bangkok: UNESCO, 2019. - 112 p.
13. Bates A.W. Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning. - Vancouver, 2022. - 520 p.
14. Siemens G. Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age // International Journal of Instructional Technology and Distance Learning. - 2018. - Vol. 5, № 1. - P. 3-10.
15. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat - yengilmas kuch. - Toshkent: Ma'naviyat, 2008. - 176 b.
16. Xodjiev B.X., Nishonova S.N. Pedagogika nazariyasi va tarixi. - Toshkent, 2020. - 340 b.
17. Abduqodirov A.A. Axborot texnologiyalari va masofaviy ta'lim asoslari. - Toshkent: TDPU, 2018. - 224 b.
18. Sharipov Sh.S. Raqamli pedagogika va zamonaviy ta'lim texnologiyalari. - Toshkent, 2023. - 276 b.

- 
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(4)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.